

C/2024/7493

20.12.2024

CEA DE A LXXII-A REUNIUNE PLENARĂ A COSAC**Budapesta, 27-29 octombrie 2024****Contribuția celei de a LXXII-a reuniuni plenare a COSAC**

(C/2024/7493)

Situația Uniunii Europene în anul tranziției instituționale și 15 ani de aplicare a Tratatului de la Lisabona

- (1) COSAC recunoaște că, în ciclul instituțional anterior, în Europa au predominat multiple crize și răspunsuri la crize și, prin urmare, statele membre ale UE și cetățenii lor au avut de înfruntat un număr semnificativ de situații de urgență.
- (2) COSAC salută deciziile Consiliului European din 27 iunie 2024 privind alegerea președintelui Consiliului European și privind numirea președintei Comisiei Europene și a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate. În acest sens, COSAC își exprimă speranța că noua Comisie Europeană își va începe mandatul până la 1 decembrie 2024.
- (3) COSAC salută, de asemenea, obiectivele principale ale UE, astfel cum sunt prevăzute în Agenda strategică 2024-2029, care promovează o Europă liberă și democratică, puternică și sigură, prosperă și competitivă.
- (4) COSAC comemorează pierderile umane și materiale cauzate de recente inundații devastatoare din Europa Centrală și de Est, precum și incendiile forestiere din sudul Europei și își exprimă solidaritatea cu victimele, familiile lor și persoanele și comunitățile afectate de inundațiile grave și de incendiile forestiere din țările respective.
- (5) COSAC subliniază că aceste dezastre naturale scot totodată în evidență necesitatea de a consolida pregătirea UE pentru a acționa în cazul unor asemenea dezastre. În acest sens, COSAC recunoaște că cooperarea dintre centrele de criză din țările UE este esențială pentru a face față unui număr mare de riscuri și crize potențiale.
- (6) COSAC ia act de faptul că tranziția verde este un pas necesar pentru reducerea dependenței energetice a UE și pentru combaterea schimbărilor climatice și a pierderii biodiversității. COSAC recunoaște că, pentru a accelera această tranziție verde, Pactul verde are nevoie de o bază economică și financiară care să asigure o creștere durabilă și care să sprijine cetățenii și întreprinderile, în special IMM-urile, fermierii și pescarii.
- (7) COSAC apreciază că, în ultimii ani, UE a reușit să facă față riscurilor critice la adresa securității aprovizionării sale cu energie, să recâștige controlul asupra pieței energiei și să accelereze tranziția către neutralitatea climatică. COSAC subliniază că accesibilitatea prețurilor la energie pentru gospodării și industrii este esențială pentru asigurarea securității sociale și a competitivității europene și subliniază importanța promovării mixurilor energetice cu emisii scăzute de dioxid de carbon care pot contribui aceasta, respectând în același timp neutralitatea tehnologică.
- (8) COSAC subliniază că piața unică este una dintre cele mai mari realizări ale UE, deoarece facilitează comerțul transfrontalier, stimulează creșterea economică și inovarea, ușurând în același timp viața cetățenilor. În prezent, la peste 30 de ani de la crearea sa, piața unică continuă să fie o piatră de temelie și un atu al integrării europene, servind drept catalizator puternic pentru creșterea economică și competitivitate. Cu toate acestea, mediul internațional s-a schimbat enorm de mult, accentuând necesitatea de a continua dezvoltarea pieței unice în domeniile de politică mai puțin integrate.
- (9) COSAC recunoaște importanța raportului lui Enrico Letta privind viitorul pieței unice europene și solicită reflecții colective.
- (10) COSAC subliniază necesitatea eliminării barierelor rămase, în special în ceea ce privește serviciile și bunurile esențiale, și solicită accesul egal la piața unică prin îmbunătățirea conectivității și un cadru echilibrat și eficace privind ajutoarele de stat și concurența. De asemenea, COSAC solicită instituțiilor europene să consolideze uniunea europeană a piețelor de capital.

- (11) COSAC solicită o politică industrială reînnoită și ambițioasă, care să consolideze și să protejeze baza industrială a prosperității europene. COSAC subliniază necesitatea de a îmbunătăți competitivitatea europeană, integrând acest obiectiv în toate politicile, printr-o abordare holistică. Adoptarea unui nou pact pentru competitivitatea europeană este o prioritate-cheie pentru restabilirea dezvoltării economice și crearea condițiilor pentru o creștere durabilă, pentru aprofundarea pieței unice și pentru punerea accentului pe sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii. COSAC așteaptă cu interes ca, până la sfârșitul acestui an, să se realizeze progrese rapide și decisive în ceea ce privește noul pact pentru competitivitatea europeană.
- (12) COSAC recunoaște importanța raportului lui Mario Draghi privind viitorul competitivității europene și solicită reflecții colective.
- (13) COSAC salută faptul că peste o sută de organizații au semnat recent pactul privind inteligența artificială (IA), un angajament voluntar care pregătește terenul pentru respectarea Regulamentului privind IA și care începe să aplice principiile acestuia înainte de data intrării sale în vigoare.
- (14) COSAC subliniază că, de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, rolul parlamentelor naționale a fost consolidat în cadrul constituțional european, iar acestea s-au dovedit a fi actori activi în examinarea *ex ante* a politicilor UE și în influențarea proiectelor legislative ale UE prin utilizarea mijloacelor de dialog politic și de verificare a subsidiarității în temeiul Protocoloalelor nr. 1 și nr. 2 la Tratatul de la Lisabona. Implicarea constructivă a parlamentelor naționale în conturarea conținutului politicilor UE ar trebui să fie mai bine consolidată în viitor prin exercitarea deplină a funcțiilor lor europene, care include implicarea în inițiativa privind cartonașul verde.
- (15) COSAC solicită îmbunătățirea accesului la documentele Consiliului pentru a permite parlamentelor naționale să își îndeplinească rolul de supraveghere.
- (16) COSAC invită membrii noii Comisii Europene să participe periodic la reuniunile COSAC.
- (17) COSAC regretă că consolidarea rolului parlamentelor naționale nu este una dintre prioritățile strategice ale noii Comisii Europene, chiar dacă acest lucru ar contribui la soluționarea deficitului democratic al Uniunii Europene și la apropierea Uniunii Europene de cetățenii săi.
- (18) COSAC solicită intensificarea dialogului și a schimburilor dintre Comisia Europeană și parlamentele naționale, în special atunci când Comisia Europeană își elaborează prioritățile strategice și programul anual de lucru, astfel încât așteptările parlamentelor naționale să poată fi luate în considerare în orientările politice majore ale UE.
- (19) COSAC consideră că este de dorit să se întărească controlul asupra principiului subsidiarității de către parlamentele naționale, în special prin prelungirea termenului acordat parlamentelor naționale de la opt la zece săptămâni și prin reducerea pragului de declanșare a procedurii „cartonașului galben” la un sfert din voturile exprimate.

Securitatea și apărarea europeană

- (20) Având în vedere creșterea amenințărilor și a provocărilor în materie de securitate, inclusiv a amenințărilor hibride și de securitate cibernetică, COSAC reiterează necesitatea unei acțiuni decisive a UE în domeniul securității și apărării, lucrând atât în mod autonom, când și unde este cazul, cât și cu parteneri de încredere. COSAC subliniază necesitatea consolidării capacității UE pentru a îmbunătăți anticiparea situațiilor de criză, prevenirea lor și pregătirea pentru acestea. În acest proces, ar trebui să se țină seama pe deplin de interesele în materie de securitate și apărare ale tuturor statelor membre ale UE.
- (21) Reamintind competențele statelor membre în domeniul apărării, COSAC solicită continuarea activității pentru adoptarea în timp util a Regulamentului de stabilire a programului privind industria europeană de apărare (EDIP) al Parlamentului European și al Consiliului, pentru a consolida baza industrială și tehnologică de apărare europeană. De asemenea, reiterează importanța activității în curs privind liniile de apărare militară la frontierele UE cu Rusia și Belarus.
- (22) COSAC subliniază necesitatea unei coordonări strânse în ceea ce privește agenda UE în materie de securitate și apărare cu partenerii din întreaga lume care împărtășesc aceeași viziune, în special cu NATO și cu aliații de încredere din afara UE.

Ucraina

- (23) Reiterând declarațiile făcute în cadrul reuniunilor anterioare de la Madrid și Bruxelles, COSAC condamnă ferm și fără echivoc invazia neprovocată, nejustificată și ilegală a Ucrainei de către Rusia, războiul său de agresiune împotriva Ucrainei, precum și ocuparea temporară și anexarea unor părți ale teritoriilor Ucrainei, reprezentând o încălcare flagrantă a Cartei Organizației Națiunilor Unite.
- (24) COSAC își exprimă profunda îngrijorare cu privire la relațiile despre execuțiile prizonierilor de război ucraineni de către forțele ruse. Nicio crimă nu poate rămâne nepedepsită.
- (25) COSAC își reiterează sprijinul ferm și deplin pentru independența, suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei, în cadrul frontierelor sale recunoscute la nivel internațional, și subliniază cu fermitate dreptul inerent al Ucrainei la apărare legitimă împotriva agresiunii Rusiei.
- (26) COSAC își confirmă din nou angajamentul neclintit de a susține furnizarea către Ucraina și poporul ucrainean, în mod continuu și în măsura necesităților, a sprijinului politic, financiar, economic, umanitar, militar și diplomatic, pe durata necesară și cu frecvența necesară. În ceea ce privește sprijinul militar, COSAC sprijină ideea continuării asistenței militare prin canale bilaterale și prin Instrumentul european pentru pace. Aceasta nu aduce atingere caracterului specific al politicii de securitate și apărare a anumitor state membre.
- (27) COSAC solicită UE și statelor sale membre să depună activ eforturi în vederea obținerii și menținerii coordonării globale și a celui mai amplu sprijin internațional posibil pentru Ucraina și să obțină o pace cuprinzătoare, durabilă, justă și de durată, bazată pe formula de pace ucraineană și pe principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite. COSAC salută convocarea Summitului privind pacea din Ucraina, care a avut loc la 15 și 16 iunie 2024 în Elveția, și rezultatele sale. COSAC solicită tragerea la răspundere pe deplin a Rusiei și a conducerii sale pentru războiul de agresiune împotriva Ucrainei și pentru alte crime dintre cele mai grave prevăzute în dreptul internațional.
- (28) COSAC subliniază că este important să se mențină sprijinul pentru Ucraina în rândul statelor membre ale Uniunii Europene și afirmă că este deopotrivă important să se acționeze într-un mod care nu subminează acest sprijin.
- (29) COSAC invită UE și statele sale membre să continue să impună noi sancțiuni împotriva Rusiei ca răspuns la agresiunea în curs.
- (30) COSAC condamnă cu fermitate sprijinul constant al țărilor terțe față de războiul de agresiune al Rusiei și le îndeamnă să înceteze cu totul asistența acordată.
- (31) COSAC salută donatorii europeni și din toată lumea care acordă sprijin pentru reconstrucția Ucrainei și așteaptă cu interes punerea în aplicare a Mecanismului pentru Ucraina, acordarea unui împrumut excepțional de asistență macrofinanciară (AMF) în valoare de până la 35 miliarde EUR și instituirea unui nou mecanism de împrumut pentru punerea în aplicare a angajamentului G7. COSAC își reiterează aprecierea și sprijinul față de eforturile depuse la nivel european și internațional în vederea refacerii, a redresării și a reconstrucției Ucrainei. COSAC solicită instituțiilor UE și statelor membre să își accelereze eforturile de a utiliza veniturile din activele rusești înghețate pentru a sprijini redresarea și reconstrucția Ucrainei.
- (32) COSAC condamnă în special bombardarea persistentă de către Rusia a infrastructurii energetice și civile critice a Ucrainei. COSAC sprijină toate eforturile de a îmbunătăți urgent securitatea energetică a Ucrainei înainte de venirea iernii și de a răspunde nevoilor umanitare și de protecție civilă imediate.
- (33) COSAC reafirmă importanța garantării protecției tuturor civililor în orice moment și găsirii unor soluții pentru consecințele războiului asupra refugiaților și a persoanelor strămutate.

Orientul Mijlociu

- (34) COSAC condamnă în termeni cei mai fermi atacul terorist al Hamas din 7 octombrie 2023 și subliniază că trebuie evitată prin orice mijloace continuarea escaladării conflictului într-un război regional.
- (35) COSAC insistă asupra dreptului Israelului de a exista și asupra dreptului inerent al Israelului la autoapărare, în conformitate cu dreptul internațional.

- (36) COSAC solicită încetarea imediată și permanentă a focului, eliberarea tuturor ostaticilor și creșterea furnizării asistenței umanitare în condiții de siguranță prin Fâșia Gaza.
- (37) COSAC își exprimă profunda îngrijorare în legătură cu numărul mare de victime civile și cu privire la riscul iminent de foamete și boli infecțioase în Fâșia Gaza și invită toate părțile să respecte dispozițiile dreptului internațional umanitar.
- (38) COSAC își exprimă deosebita îngrijorare cu privire la cele mai recente evoluții din Orientul Mijlociu și la conflictele în curs dintre Israel și Hezbollah, îndemnând toate părțile să se abțină de la orice nouă escaladare. Trebuie consolidat sprijinul din partea partenerilor de încredere din regiune și trebuie depuse eforturi pentru a contracara forțele destabilizatoare. COSAC condamnă atacurile împotriva Forței interimare a Organizației Națiunilor Unite în Liban (UNIFIL), acestea constituind o încălcare gravă a dreptului internațional.
- (39) COSAC condamnă în termenii cei mai fermi atacurile Iranului asupra Israelului din 1 octombrie 2024 și acțiunile destabilizatoare grave ale Iranului din Orientul Mijlociu prin intermediul grupărilor teroriste și armate.
- (40) COSAC solicită un dialog politic și direct între părțile în cauză pentru a ajunge la soluții pașnice de durată și pentru a asigura protecția vieții civile.
- (41) COSAC salută aprobarea Declarației Consiliului din 15 octombrie 2024 privind susținerea vieții evreiești și combaterea antisemitismului. COSAC își reiterează profunda îngrijorare cu privire la recente incidente alarmante și condamnă în termenii cei mai fermi toate formele de discriminare, inclusiv antisemitismul și ura împotriva musulmanilor, intoleranța, rasismul și xenofobia.

Migrație

- (42) COSAC subliniază că presiunea constantă exercitată de migrație asupra Europei reprezintă o povară diferită pentru fiecare stat membru în parte și că abordarea acestor provocări, inclusiv protecția eficace a frontierelor externe, ar trebui să fie un obiectiv european comun. COSAC reafirmă necesitatea prevenirii și combaterii migrației ilegale.
- (43) COSAC solicită eliminarea controalelor temporare reintroduse la frontierele interne în spațiul Schengen.
- (44) COSAC îndeamnă la acțiuni decisive pentru a îmbunătăți, accelera și crește returnarea migranților ilegali și la aplicarea de măsuri pentru combaterea rețelelor lucrative de introducere ilegală de persoane și de trafic de ființe umane. COSAC insistă asupra adoptării unor măsuri suplimentare pentru ca persoanele să nu poarte în călătorii periculoase și să nu devină victime ale introducerii ilegale de migranți sau ale traficului de ființe umane.
- (45) COSAC solicită o cooperare mai strânsă cu țările terțe care se învecinează cu UE, precum și cu principalele țări de origine și de tranzit pentru a aborda cauzele profunde ale migrației, inclusiv încheierea de noi acorduri de parteneriat și instituirea altor forme de cooperare eficace și inovatoare.
- (46) În acest sens, COSAC recunoaște importanța acordurilor cuprinzătoare de parteneriat încheiate de UE cu Tunisia, Egipt sau Liban, precum și a recentului acord încheiat între UE și Serbia privind cooperarea operațională în domeniul gestionării frontierelor cu Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex) pentru a consolida cooperarea în materie de gestionare a frontierelor.
- (47) COSAC salută concluziile Consiliului European din 17 octombrie, subliniind importanța punerii în aplicare a legislației UE adoptate și a aplicării legislației existente, pentru a face față cât mai bine provocărilor actuale.

Extinderea Uniunii Europene

- (48) COSAC reamintește importanța aniversării a 20-a de ani de la extinderea UE din 2004, care a adus beneficii concrete cetățenilor în ceea ce privește libertatea, oportunitățile și prosperitatea, inclusiv prin crearea celei mai mari piețe integrate din lume. Sunt evidente și incontestabile procesele de transformare și beneficiile pe care le-a adus extinderea UE în viața europenilor.

- (49) COSAC subliniază că, pe baza experienței dobândite în urma extinderilor din 2004/2007 și 2013, extinderea este una dintre cele mai de succes politici ale Uniunii Europene. Pentru a menține această tendință pozitivă pentru viitoarele runde de extindere, este esențial ca politica de extindere să fie în continuare bazată pe merite, echilibrată și credibilă, în conformitate cu criteriile de la Copenhaga.
- (50) COSAC ia act de faptul că, din cauza situației geopolitice și de securitate, în ultimii trei ani au avut loc schimbări fundamentale în politica de extindere și își exprimă convingerea că impulsul recent câștigat de procesul de extindere va prevala și va duce la aderarea altor țări în viitorul apropiat. Instituțiile UE au luat decizii istorice în ultimii ani și, prin urmare, nouă țări candidate și o țară potențial candidată înregistrează progrese în direcția aderării la Uniunea Europeană. Există un nou dinamism în procesul de extindere și atât UE, cât și țările care aspiră la aderare au responsabilitatea de a valorifica la maximum această oportunitate.
- (51) COSAC împărtășește părerea Consiliului European potrivit căreia atât Uniunea Europeană, cât și viitoarele state membre trebuie să fie pregătite la momentul aderării.
- (52) COSAC își exprimă sprijinul pentru toate țările candidate și potențial candidate care participă la procesul de extindere și le îndeamnă să își intensifice inițiativele de reformă, în special în domeniul statului de drept, cu sprijinul Uniunii Europene, al statelor sale membre, al Parlamentului European și al parlamentelor naționale, prin intermediul cooperării bilaterale și al activităților de consolidare a capacităților. În paralel, reformele necesare trebuie înțelese și realizate astfel încât o Uniune Europeană extinsă să poată continua să funcționeze eficient în beneficiul cetățenilor europeni.
- (53) COSAC își reiterează sprijinul pentru Balcanii de Vest, în conformitate cu Declarația de la Salonic, adoptată cu peste 20 de ani în urmă, care promovează procesul de aderare și salută Planul de creștere pentru Balcanii de Vest adoptat. Convergența economică este un element esențial pentru apropierea partenerilor din Balcanii de Vest de UE; prin urmare, planul de creștere ar trebui, de asemenea, să accelereze procesele de reformă din țările respective.
- (54) COSAC salută faptul că Muntenegru a îndeplinit criteriile de referință intermediare din capitolele 23 și 24 privind statul de drept, astfel cum a confirmat conferința interguvernamentală din iunie, deschizând astfel calea către închiderea unor noi capitole de negociere în următoarele luni. Acest progres înregistrat în cadrul negocierilor poate fi considerat un stimulent pentru toate țările candidate.
- (55) COSAC salută faptul că Albania, prin îndeplinirea criteriilor de referință pentru deschiderea negocierilor, a devenit eligibilă pentru începerea negocierilor referitoare la grupul tematic 1 privind elementele fundamentale.
- (56) COSAC salută adoptarea cadrelor de negociere de către Consiliu pentru negocierile de aderare a Ucrainei și, respectiv, a Republicii Moldova, precum și începerea negocierilor de aderare cu aceste două țări la 25 iunie. COSAC își exprimă speranța că grupul tematic 1 privind elementele fundamentale va fi deschis pentru negocieri în lunile următoare, după îndeplinirea criteriilor de referință pentru deschiderea negocierilor de către Ucraina și Moldova.
- (57) COSAC salută crearea mecanismului pentru Ucraina în valoare de 50 miliarde EUR, precum și plata primei tranșe în valoare de 4 365 milioane EUR după îndeplinirea satisfăcătoare a condițiilor relevante de către Ucraina.
- (58) COSAC este de părere că perspectiva aderării la UE este un stimulent pentru autoritățile ucrainene, încurajându-le să pună în aplicare reformele esențiale necesare pentru consolidarea statului de drept, a drepturilor fundamentale și a democrației.
- (59) COSAC salută, de asemenea, anunțarea unui nou plan de creștere pentru Republica Moldova, menit să sprijine accelerarea reformelor legate de UE, creșterea economică și negocierile de aderare.
- (60) COSAC își exprimă preocuparea în legătură cu constatările preliminare ale misiunilor de observare a alegerilor din Georgia, care indică incidente care denaturează caracterul independent al votului. Buna funcționare a democrației, alegerile libere și pluralismul politic sunt condiții pentru aderarea la Uniunea Europeană. Respectarea acestor condiții este esențială pentru ca poporul din Georgia să continue pe calea aderării la Uniunea Europeană.

Tendințe demografice în Europa și răspunsuri la nivel național și european

- (61) COSAC salută Comunicarea Comisiei Europene intitulată „Schimbările demografice în Europa: un set de instrumente pentru acțiune” care identifică corect principalele provocări în acest domeniu prin respectarea competenței naționale a statelor membre ale UE și a alegerilor de viață ale persoanelor.
- (62) COSAC subliniază că schimbările demografice vor afecta viitorul Europei la o scară similară cu tranziția verde și cea digitală, după cum o demonstrează deja disparitățile regionale și teritoriale și diferitele fluxuri de migrație.
- (63) COSAC consideră că îmbătrânirea societăților din Europa, depopularea zonelor rurale și declinul populației în vârstă de muncă au un impact din ce în ce mai mare asupra productivității și competitivității economiilor UE, inclusiv asupra sustenabilității datoriei publice, a deficitului de forță de muncă și de competențe, precum și a sustenabilității sistemelor de protecție socială.
- (64) COSAC subliniază că schimbările demografice au un efect amplu asupra coeziunii sociale, teritoriale și intergeneraționale a UE, în special în regiunile mai puțin populate, rurale sau îndepărtate. Prin urmare, politica de coeziune din următorul cadru financiar multianual ar trebui să ia în considerare provocările generate de regiunile depopulate și de regiunile ultraperiferice.
- (65) COSAC încurajează solidaritatea între generații și măsurile de sprijin transsectoriale care ajută persoanele și familiile să devină mai puternice și salută portofoliul propus în noua Comisie Europeană pentru echitatea între generații. COSAC consideră că o astfel de guvernare orientată spre viitor este esențială pentru a asigura o abordare cuprinzătoare, bazată pe drepturile ciclului de viață, care să permită tuturor generațiilor să își etaleze talentele și aspirațiile.
- (66) COSAC invită toate părțile interesate relevante și factorii de decizie politică să asigure punerea în aplicare efectivă a cadrului de reglementare pentru echilibrul dintre viața profesională și cea privată și face apel la inițiative specifice care să permită tinerei generații să opteze pentru înființarea unei familii și să aibă acces la locuințe și servicii de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile.
- (67) COSAC își exprimă speranța că măsurile specifice pot contribui la oferirea de stimulente pe termen lung pentru familii, deschizând astfel calea pentru schimbări demografice pozitive în Europa.